

**MMF Themabijeenkomst
De Duurzaamheid van Kunstmest
11 november 2009**

De toekomst is groen?! Waardecreatie uit reststromen

Peter Brouwers
Voorzitter Werkgroep Mest en Mineralen
LTO Nederland

Opzet

Thema Duurzaamheid

- Brede insteek LTO
- De rol van de Landbouw in een veranderende wereld
- Landbouw en mineralen
- Visie/streefbeelden/ambities LTO
- Fosfaat

Brede insteek LTO

- Lef en ambitie van overheid, ketenpartijen en agrarisch ondernemers noodzakelijk
- Koppelen diverse dossiers in '**integrale bedrijfssysteem benadering**' →
 - Klimaat/overige broeikasgassen/energie (methaan)
 - Biodiversiteit (natuur en landschap, perceelsniveau)
 - Bodem (koolstof en mineralenkringlopen)
 - Water (nitraat, fosfaat, eutrofiëring)
 - Lucht (ammoniak, fijn stof)
- Dus:
 - Ondernemers niet op onderdelen afrekenen
 - Gebiedsgericht beleid
 - Voorlopers belonen
- Maar.... nog lange weg te gaan

Landbouw en duurzaamheid

Duurzaamheid:

- Voedselproductie → aansluiting met markt en consument
- Productieproces → rol ketenpartijen
- Productiemiddelen → sluiten van kringlopen

Landbouw en mineralen - I

- Mineralen (naast water en energie) één van de meest belangrijke inputs
- Bemesting verbonden met alle actuele macro-trends:
 - Klimaat (emissie broeikasgassen)
 - Energie (eindigheid fossiele brandstoffen)
 - Wereld voedselvraagstuk (groeierende wereldbevolking en veranderend consumptiepatroon)

Visie/streefbeelden/ambities

- Maatschappelijk geaccepteerde en gewaardeerde land- en tuinbouw.
- Alle ondernemingen in de keten dragen bij aan een antwoord op de mondiale vraagstukken (voedsel, energie, klimaat, biodiversiteit, water, mineralen).
- Primaire bedrijven maken optimaal gebruik van natuurlijke processen en hulpbronnen in de bedrijfsvoering.
- Externe inputs (water, gewasbeschermingsmiddelen, mineralen) worden gericht en efficiënt ingezet waardoor emissies tot een minimum beperkt worden.

Strategie en doelen

Strategie:

→ optimaal gebruik van mineralen op bedrijfsniveau en in regionaal verband

→ via een nieuwe generatie meststoffen : **NGM**

→ Doelen 2020:

- Op grasland worden nog slechts bedrijfseigen en regionaal geproduceerde mineralenconcentraten gebruikt.
- 50% van de varkensdrijfmest bestaat uit be- of verwerkte mest-op-maat producten.

Landbouw en mineralen

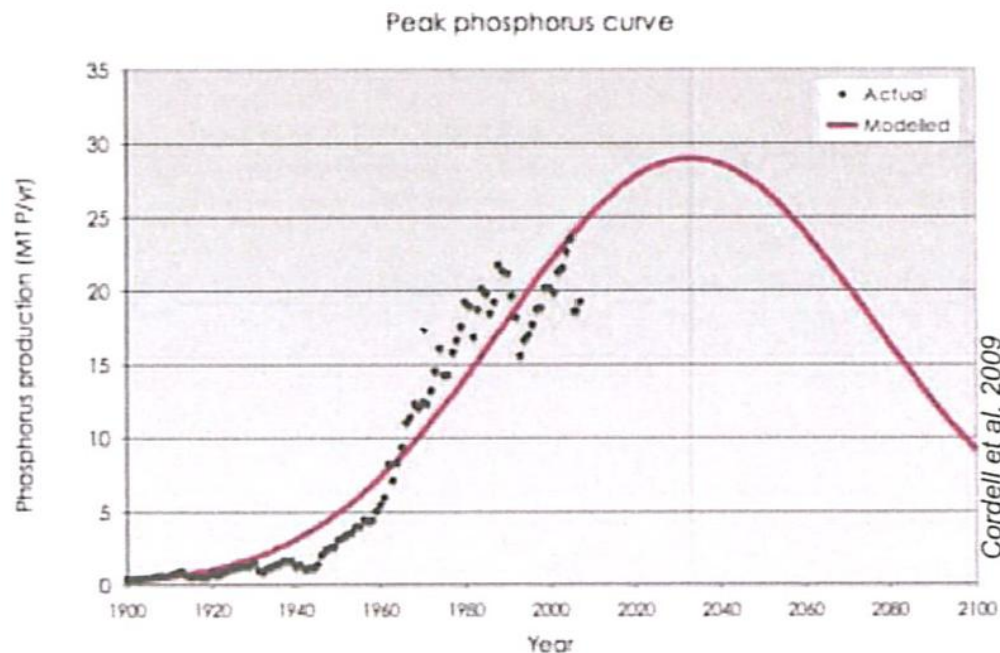
- Samenwerking in de keten is vereist om te komen tot verdere verduurzaming.
 - **De primaire ondernemer kan het niet alleen.**
- Kritische succesfactor: win-win concepten voor diverse partijen

Fosfaat

- Van teveel naar tekort....
- Prijsonwikkeling
- win-win voor primaire sector en kunstmestindustrie:
 - Raffinage van P:
 - uit grondstoffen voor veevoer (voorkant)
 - uit mest
 - uit de bodem (achterkant)
 - Opwaardering van P
 - uit dikke fractie mestverwerking
 - uit andere stromen (slib, ...)

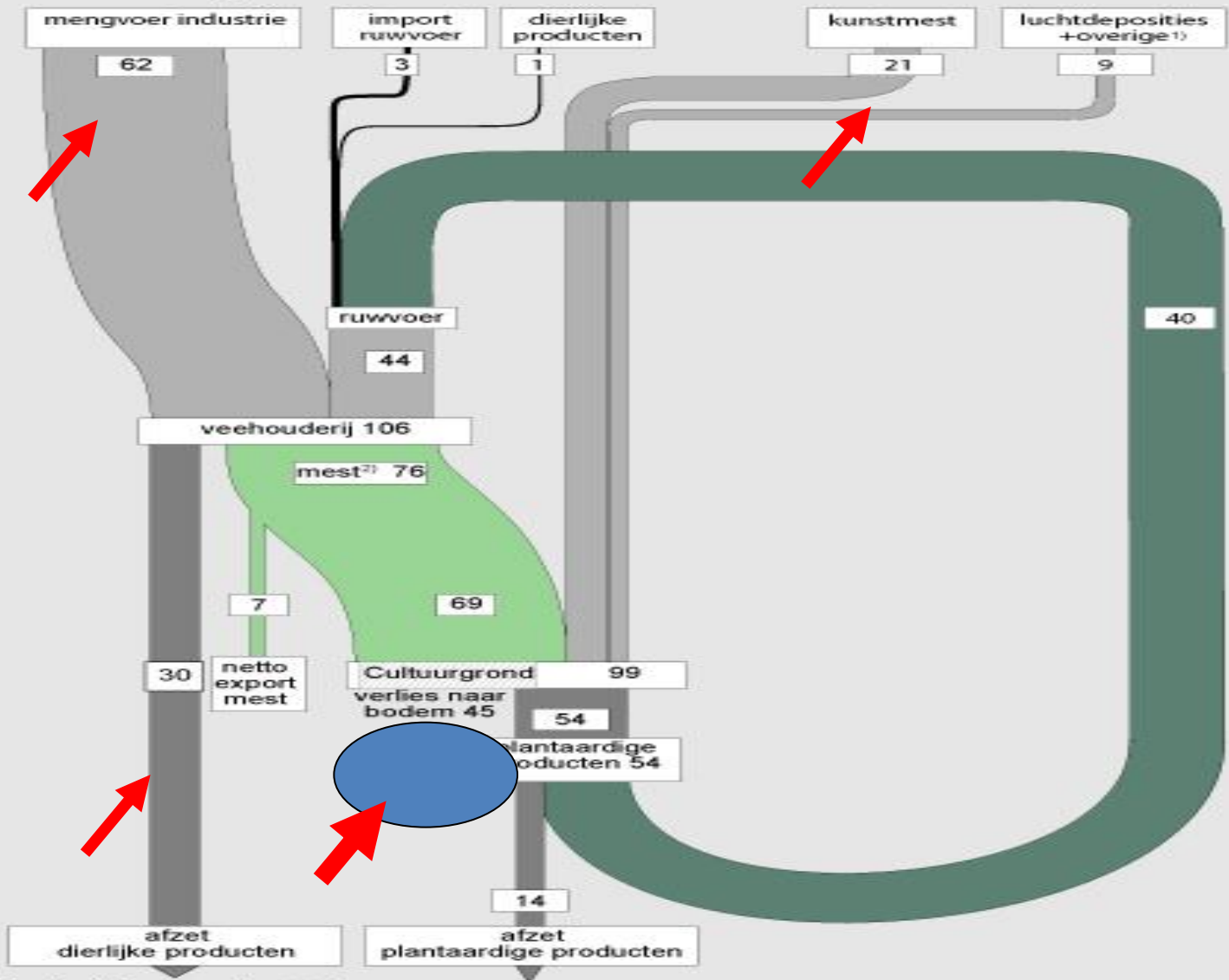
PEAK PHOSPHORUS

- Like oil, P rock is finite resource and will reach a production peak - estimated peak P around **2030**
- No alternatives on market today could replace demand for P rock: significant institutional and physical infrastructure will be required
- Timing of peak uncertain, but industry recognises:
 - **quality** is declining;
 - **costs** increasing;
 - **environmental** impacts (eg energy, Cadmium, phosphogypsum)

Fosfor, 2006

Eenheid: mln kg fosfor

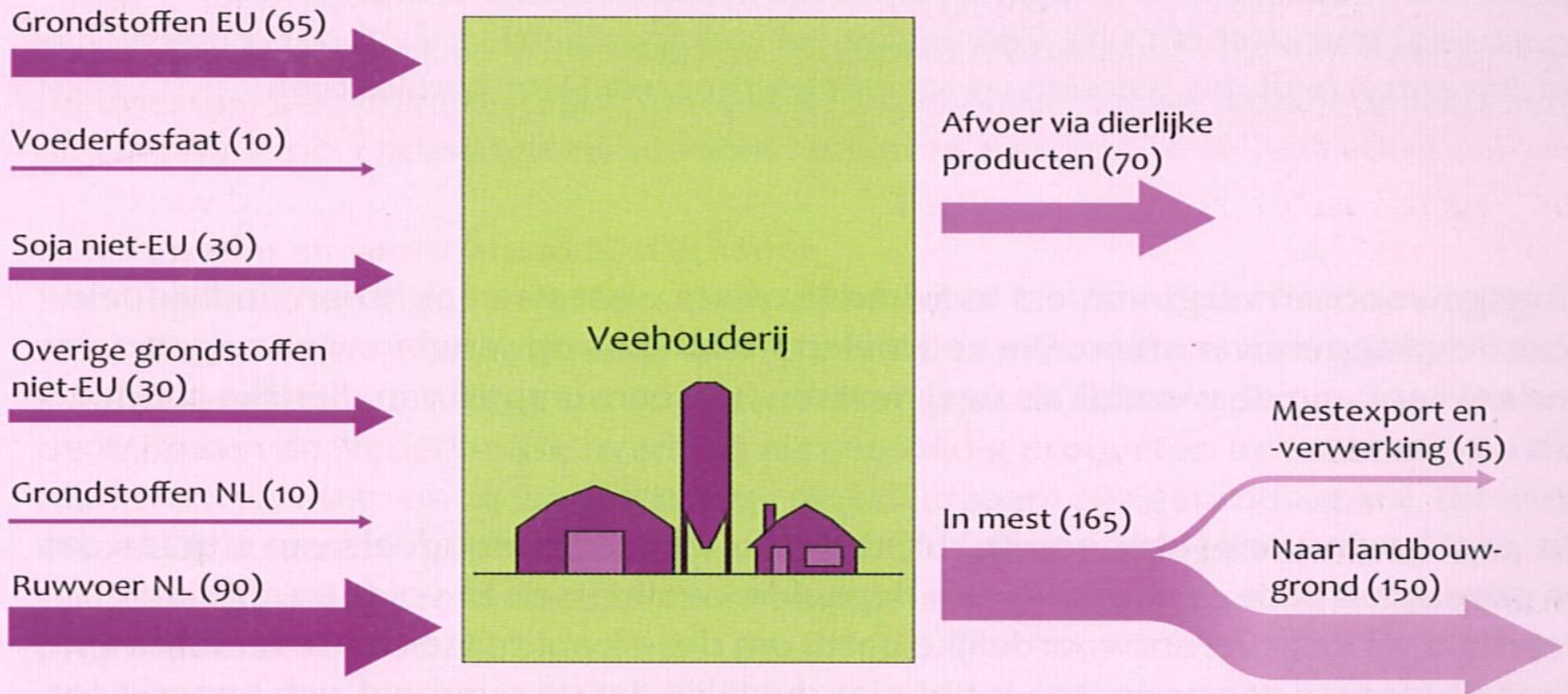
¹⁾ Inclusief voorraad mutaties.

²⁾ Excretie.

Bron: CBS.

CBS/MNC/dec08/0095

Fosfaatstromen Nederlandse veehouderij, in miljoen kg fosfaat per jaar

Kunnen we elkaar vinden?